

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi R.B. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa R.B.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuraturze Generalnej, Prokuraturze Rejonowej w B. i Prezesowi Sądu Rejonowego w B.

o ochronę dóbr osobistych, zadośćuczynienie i odszkodowanie,

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 stycznia 2017 r., sygn. akt I ACa .../15,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 stycznia 2018 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 31 lipca 2017 r., sygn. akt I ACa .../17,

I. oddała zażalenie,

II. przyznaje adwokat J. S. prowadzącej Kancelarię Adwokacką od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 1800 (tysiąc osiemset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu zażaleniowym,

III. zasądza od powoda R.B. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 1800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniewego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 31 lipca 2017 r. odrzucił skargę R.B. o wznowienie postępowania, jako nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucił naruszenie art. 401 pkt 2 k.p.c. oraz art. 5 k.c. i wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w (...).

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 410 § 1 k.p.c. Sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Podstawy skargi o wznowienie postępowania wyczerpująco określają przepisy art. 401, 401¹ i 403 k.p.c.

Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401- 404 k.p.c. nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga, nie oparta na ustawowej podstawie wznowienia, podlega odrzuceniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, nr 4, poz. 133).

Artykuł 401 pkt 2 k.p.c. uzależnia dopuszczalność wznowienia od występowania związku pomiędzy naruszeniem przepisów prawa, a pozbawieniem strony możliwości działania. Strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwia, a nie tylko utrudnia lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych żądań (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/00, OSNP 2001, nr 4, poz. 133).

Ocena, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, powinna być dokonywana przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy, a analizę, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, trzeba rozpocząć od rozważenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, a następnie ustalić, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, w końcu zaś ocenić, czy pomimo zaistnienia tych okoliczności strona mogła bronić swych praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych przesłanek można przyjąć, że strona została pozbawiona możliwości działania (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, LEX nr 424315).

Taka zaś sytuacja nie miała miejsca w przedmiotowej sprawie. Powołana przez skarżącego w skardze okoliczność, że w postępowaniu w pierwszej i drugiej instancji nie reprezentował go fachowy pełnomocnik (adwokat), lecz działał on samodzielnie, nie stanowi przypadku braku należytej reprezentacji w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c., czyli nie odpowiada ustawowej podstawie wznowienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 r., III PO 1/11, niepubl. i z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 82/15, LEX nr 1930454). Zgodnie z ugruntowaną wykładnią Sądu Najwyższego, nieprzyznanie fachowego pełnomocnika z urzędu - mimo spełnienia określonych warunków - może być kwalifikowane jako powodujące nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2006 r., II CSK 51/06, Monitor Prawniczy 2006 nr 13, s. 680), tylko w sytuacji, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje nieznajomość reguł postępowania lub nieporadność, prowadzącą do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005 r., III CK 533/04, LEX nr 197647 oraz z dnia 25 maja 2005 r., I CK 773/04, LEX nr 180833 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 102/98, OSNAPiUS 1999 nr 12, poz. 408; z dnia 12 września 2007 r., I CSK 199/07, LEX nr 461625; z dnia 16 kwietnia 2008 r., V CSK 564/07, LEX nr 424339 oraz z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 50/08, LEX nr 424321). Powód nie jest

osobą nieporadną we wskazanym wyżej znaczeniu i wykazywał znajomość zasad postępowania cywilnego.

Nadużycie prawa podmiotowego jest instytucją prawa materialnego, a nie procesowego i art. 5 k.c. nie stosuje się do skargi o wznowienie postępowania.

Z przytoczonych wyżej powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 2 k.p.c. oddalił zażalenie powódki jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

kc

jw

r.g.